Nummer VN2024-008978
Directie rve onderwijs jeugd zorg

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders B&W

Voordracht voor de College vergadering van 25 juni 2024

Portefeuille Onderwijs (9)

Agendapunt B9

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Verzoek advies over de scholenfusie tussen Het Podium (ABSA) en De Archipel (ASKO).

Het college van burgemeester en wethouders besluit

Positief te adviseren over de scholenfusie tussen bijzondere basisscholen Het Podium van schoolbestuur ABSA (Algemeen Bijzondere Scholengroep Amsterdam) en De Archipel van schoolbestuur ASKO (Amsterdamse Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Interconfessioneel Onderwijsschoolbestuur).

Kernboodschap

Het college van B&W adviseert positief over de wenselijkheid van een scholenfusie tussen bijzondere basisscholen Het Podium (ABSA) en De Archipel (ASKO). Op basis van de concept fusie-effectenrapportage (hierna FER) en de criteria uit de "Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs" zijn er geen zwaarwegende bezwaren tegen de voorgenomen fusie. Het college brengt in dit advies onder de aandacht dat het van belang is dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies.

Bestuurlijke achtergrond

- Op grond van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 64, eerste lid en onder b, is er sprake van een institutionele fusie als er een school ontstaat door samenvoeging van twee of meer scholen.
- Het gaat hier om een fusie met minder dan 500 leerlingen. Dit betekent volgens artikel 64a, tweede lid en onder b Wpo dat goedkeuring van de minister voor deze fusie niet nodig is. Wel moet het schoolbestuur een fusie-effectrapportage (FER) opstellen waarin opgenomen moet worden een advies van het college over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie, volgens artikel 64b, tweede lid aanhef en onder j Wpo.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

- Artikel 64 eerste lid en onder b Wet op het primair onderwijs: Begripsbepaling institutionele fusie.
- Artikel 64a, tweede lid en onder b Wet op het primair onderwijs: Goedkeuring van de minister niet vereist
- Artikel 64b, tweede lid aanhef en onder j Wet op het primair onderwijs: In de door het schoolbestuur op te stellen fusie-effectrapportage dient onder meer te

worden opgenomen een weergave van het advies van het college van de betrokken gemeenten over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie.

Onderbouwing besluit

Achtergrond van de voorgenomen fusie

De schoolbesturen ABSA en ASKO hebben een intentiebesluit genomen tot overname van één school van de ABSA, Het Podium, door ASKO. Strikt genomen zullen de leerlingen en verplichtingen van het Podium worden overgenomen door de ASKO-school De Archipel. De schoolbesturen zijn voornemens om de twee basisscholen te laten fuseren per 1 augustus 2024.

ABSA is het bevoegd gezag van 6 bijzondere basisscholen met ongeveer 2400 leerlingen en heeft 225 medewerkers in dienst. ABBS het Podium ligt op IJburg in Amsterdam Oost.

ASKO is het bevoegd gezag van 36 bijzondere basisscholen (waarvan 30 in Amsterdam) met ongeveer 9000 leerlingen en heeft ongeveer 1000 medewerkers in dienst. De Archipel ligt op IJburg in Amsterdam Oost.

De achtergrond van de beoogde fusie is de sterke afname van het aantal leerlingen van het Podium waardoor er gerede twijfel is of deze school in de toekomst als zelfstandige organisatie kan voortbestaan. Bij ABSA bestaan daarom grote zorgen over de toekomstbestendigheid van Het Podium. De school kent verschillende problemen zoals een te beperkt leerlingaantal, onderwijskwaliteitsproblemen en vele wisselingen in het team. De oplossing die het schoolbestuur voor ogen heeft is een fusie tussen Het Podium en De Archipel van schoolbestuur ASKO. De kansen en mogelijke bezwaren die voortvloeien uit deze voorgenomen fusie zijn de afgelopen tijd onderzocht door het schoolbestuur. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in de concept fusie-effectrapportage (zie bijlage).

Uitkomsten fusie-effectrapportage (FER)

Er zijn zes samenhangende redenen die ten grondslag liggen aan de keuze om Het Podium te laten fuseren met De Archipel. Deze redenen moeten, ten eerste, gezien worden tegen de achtergrond van de demografische ontwikkeling op IJburg, waaruit blijkt dat het aantal leerlingen in de komende jaren op IJburg merkbaar zal dalen.

Het Podium heeft, ten tweede, de afgelopen zes jaren te maken met een forse daling van het aantal leerlingen, waardoor ten derde de financiële ontwikkeling negatief is. Prognoses tonen een verdere daling van het leerlingenaantal, waardoor de school langdurig onder de opheffingsnorm voor basisscholen in de gemeente Amsterdam zal bevinden.

Dat maakt het, ten vierde, problematisch om de gesignaleerde problemen met de onderwijskwaliteit aan te pakken, waarbij ten vijfde de discontinuïteit in het team (o.a. groot verloop, hoog verzuim en een fors aantal zzp'ers en onbevoegden) een verdere complicerende factor is. Tenslotte is, ten zesde, met de collega onderwijsbestuurders in Amsterdam naar de positie van Het Podium gekeken en geconcludeerd dat een fusie de beste optie is. Met de samenvoeging van de leerlingen van Het Podium en aan De Archipel ontstaat een basisschool van een stevig formaat.Uit de FER volgen de volgende argumenten die leiden tot het voorgenomen besluit tot een fusie tussen Het Podium en De Archipel:

- *Scholenaanbod:* De samenvoeging van Het Podium en De Archipel draagt bij aan het waarborgen van de continuïteit en de kwaliteit van bijzonder onderwijs op IJburg. Grotere scholen zijn minder kwetsbaar in het kader van het lerarentekort en daardoor beter in staat om de onderwijskwaliteit te waarborgen dan kleine scholen.
- *Keuzevrijheid en diversiteit:* Het effect op de keuzevrijheid en diversiteit zal in de praktijk meevallen. Beide scholen zijn toegespitst op de onderwijsbehoeften van een gelijksoortige leerlingenpopulatie. Het voornemen tot fuseren met De Archipel is in een aantal ouderavonden waarin de plannen uiteen werden gezet, door de ouders gesteund. Zij zien liever dat hun kinderen in het hen bekende gebouw hun opleiding kunnen voortzetten en hebben vertrouwen in de ASKO scholengroep. De Archipel zal met de extra leerlingen nog beter in staat om de onderwijskwaliteit te waarborgen. Bovendien zijn in de wijk meer dan genoeg basisscholen waaruit kan worden gekozen en ligt het in lijn met het voornemen om het aantal scholen op IJburg in de komende jaren in te krimpen.
- *Bereikbaarheid:* De fusie zal een minimaal effect hebben op de bereikbaarheid en daarmee de toegankelijkheid van bijzonder onderwijs in de wijk. Het voornemen is om de Archipel te huisvesten in het gebouw van Het Podium. Beide scholen liggen 700 meter uit elkaar. Voor een aantal kinderen neemt de afstand tussen school en huis hierdoor toe, maar zal zich nog altijd op loop- of fietsafstand bevinden. Dat betekent dat er geen negatieve gevolgen zijn voor de spreiding, bereikbaarheid en daarmee de toegankelijkheid van onderwijsvoorzieningen in Amsterdam.

Motivering advies van het college van B en W

Het gaat in dit geval om een fusie van twee scholen van twee verschillende besturen. Uit deze fusie blijft één school over met minder dan 500 leerlingen (rond de 106 leerlingen van Het Podium maken de overstap naar De Archipel die daarmee ongeveer 350 leerlingen zal tellen). Het gaat daarom om een niet toetsplichtige fusie. Dit betekent dat bij DUO alleen een BRIN-mutatie formulier hoeft te worden aangeleverd door het schoolbestuur. Wel moet er een FER worden opgesteld door het schoolbestuur. Onderdeel hiervan is het advies van het betrokken gemeentebestuur over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie (artikel 64b lid 2 onder j Wet Primair Onderwijs). Dit advies betreft een informerend advies en is niet bindend.

Om tot het advies te komen heeft het college de criteria uit de "Leidraad voor advisering bij fusievoornemens in het onderwijs" (hierna: leidraad) door de gemeenten van de VNG en CFTO (Commissie fusietoets onderwijs) gehanteerd.

<u>Criterium 1. De maatschappelijke impact</u>

In Amsterdam valt ongeveer 20% van de po scholen onder de opheffingsnorm van 196 leerlingen. Juist omdat kleine scholen kwetsbaarder zijn en minder flexibel door een beperkt personeelsbestand en beperktere financiële middelen hebben schoolbesturen en gemeente gezamenlijk de ambitie uitgesproken om te kleine scholen tegen te gaan en zich te richten op een gezond aanbod voor elke wijk. Het verminderen van het aantal kleine scholen daarbij kan bijdragen aan het verlagen van de druk op het lerarentekort en de onderwijshuisvesting. In 2019 heeft het BBO de ambitie om het aantal kleine scholen te verminderen vastgelegd in De Amsterdamse Onderwijsagenda voor het PO. Vanuit het BBO heeft ieder bestuur de opdracht om toe te werken naar scholen van minimaal 200 leerlingen. Deze ambitie komt ook terug in de Amsterdamse Onderwijs Ambities (juni 2023): Schoolbesturen streven naar scholen met een gezonde schoolgrootte.

Voor betrokken kinderen, ouders en leraren heeft het sluiten of fuseren van een school grote impact. Toch kiest een schoolbestuur bij scholen onder de opheffingsnorm vaak voor schoolsluiting of fusie wanneer perspectief ontbreekt. Een school die langer dan drie jaar onder de opheffingsnorm zit kan de overheidsbekostiging die zij ontvangt van het ministerie verliezen. In sommige gevallen beroept een schoolbestuur zich dan op de gemiddelde schoolgrootte van alle scholen onder zijn bestuur. Als er geen kans is op groei en de prognoses laten zien dat een school in de toekomst alleen maar verder krimpt, komt de kwaliteit vaak onder druk te staan. In dat geval kan een schoolbestuur het moeilijke besluit nemen een school te fuseren om zo de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs te waarborgen.

Criterium 2. Keuzemogelijkheden ouders

Met de voorgenomen fusie van Het Podium en De Archipel blijft er een bijzondere basisschool over. Het effect op de keuzevrijheid en diversiteit zal in de praktijk meevallen. Bovendien zijn in de wijk meer dan genoeg basisscholen waaruit kan worden gekozen en ligt het in lijn met het voornemen om het aantal scholen op IJburg in de komende jaren in te krimpen. De diversiteit aan aanbod biedt voldoende keuzevrijheid voor ouders en kinderen. De fusie is tijdens meerdere ouderavonden gepresenteerd en werd door de ouders gesteund. Uiteindelijk heeft 80% van de ouders van het Podium gekozen voor voortzetting van de onderwijsloopbaan van hun kinderen bij De Archipel.

Criterium 3. Openbaar onderwijs in de wijk

Aangezien het een fusie betreft tussen twee bijzondere basisscholen is dit criterium niet van toepassing.

Voorgesteld advies namens college B&W

Op basis van de FER en de bovenstaande bevindingen adviseert het college positief ten aanzien van de voorgenomen fusie. Wel wil het college in dit advies onder de aandacht brengen dat zij het van belang vindt dat belanghebbenden (leerlingen, ouders en personeel) goed worden geïnformeerd en gehoord. Het zorgvuldig doorlopen van de besluitvorming en het organiseren van draagvlak is wat het college betreft een randvoorwaarde voor een positief advies.

Participatie

Vanuit het schoolbestuur is gesproken met MR-en, Raad van Toezicht, personeel en ouders van beide scholen.

Financiële onderbouwing

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

De schoolbesturen ABSA en ASKO worden over dit besluit geïnformeerd.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-038410	1. Concept FER 3.0 7 juni 2024 (msw12)
AD2024-038559	2. Brief ABSA en ASKO met intentiebesluit.pdf (pdf)
AD2024-038582	Advies (pdf)
AD2024-038368	College van B&W Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Informatie niet beschikbaar

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten